

Investigar en educació

Codi: 101655

Crèdits: 12

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500260 Educació social	OB	2	A
2500261 Pedagogia	OB	2	A

Professor/a de contacte

Nom: Montserrat Rodriguez Parron

Correu electrònic: montserrat.rodriuez@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Carla Quesada Pallarès

Angelina Sanchez Marti

Montserrat Martínez Melo

Laura Arnau Sabates

Prerequisits

No hi ha prerequisits.

Objectius

Aquesta assignatura té com a finalitat donar una visió bàsica i aplicada dels enfocaments, processos de recerca en educació, obtenció i tractament de la d'informació, i la seva anàlisi i interpretació mitjançant eines informàtiques específiques.

La necessitat i importància de la investigació ha anat augmentant en els darrers anys dins l'àmbit de les Ciències de l'Educació i de les Ciències Socials. Així doncs, aquesta assignatura és de cabdal importància per configurar el perfil professional del pedagog/a i l'educador/a social, en tant que una de les seves funcions específiques fa referència a la capacitat d'investigar, avaluar, i innovar. I, precisament, la posada en pràctica de la tasca investigadora és pròpia de qui ha rebut una formació científica.

D'altra banda, aquesta assignatura fomenta la capacitat d'anàlisi, el treball en equip, l'ús de programari especialitzat i la interpretació de la informació provinent de les dades produïdes en el sí dels fenòmens socioeducatius. A més, proporciona coneixements que s'utilitzaran en moltes assignatures del currículum on s'analitzen o es desenvolupen recerques pròpies dels seus àmbits específics.

Els objectius que cal assolir es concreten en:

- Afavorir la comprensió dels conceptes i terminologia bàsica de la recerca educativa contemporània, de manera que els i les estudiants siguin capaces d'interpretar informes de recerca publicats en mitjans especialitzats i puguin accedir, en un futur, a cursos de formació metodològica d'aprofundiment.
- Desenvolupar una actitud positiva, crítica i plural cap a la investigació com a eina de comprensió i millora de la realitat educativa.
- Conèixer i comprendre les característiques fonamentals dels principals mètodes de recerca aplicats al camp de l'educació.
- Valorar les avantatges i limitacions de les metodologies d'enfocament quantitatiu, qualitatiu i mixt.
- Conèixer els principis bàsics que regeixen la presentació dels treballs de recerca.
- Desenvolupar aptituds en el maneig d'un repertori ampli d'estratègies i procediments per a la recollida, anàlisi i interpretació de dades que familiaritzi els i les estudiants en les tècniques de recerca a l'ús.
- Conèixer les principals eines informàtiques per a l'anàlisi de dades.
- Elaborar un projecte de recerca en el context d'un grup de treball.

Competències

Educació social

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Conèixer i aplicar processos de recollida de la informació, anàlisi, tractament i valoració d'aquesta, per a la millora de la pròpia pràctica professional i la fonamentació de l'acció professional.
- Gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions i l'elaboració d'informes.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.

Pedagogia

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions i l'elaboració d'informes.
- Identificar plantejaments i problemes educatius, indagar sobre ells: obtenir, registrar, tractar i interpretar informació rellevant per emetre judicis argumentats que permetin millorar la pràctica educativa i formativa.
- Impulsar processos de millora a partir dels resultats obtinguts de les investigacions o de processos de detecció de necessitats.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
2. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
3. Desenvolupar estudis descriptius a partir de l'elaboració d'estratègies i instruments per a l'obtenció i registre d'informació quantitativa i qualitativa.
4. Elaborar informes a partir dels resultats obtinguts.
5. Explicar el codi deontològic, explícit o implícit, de l'àmbit de coneixement propi.
6. Formular adequadament problemes i hipòtesis d'investigació en contextos reals o simulats.
7. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
8. Relacionar els resultats d'investigació amb els processos d'innovació.

Continguts

BLOC A (4 ECTS)

La construcció i el desenvolupament del coneixement científic en educació. Epistemologia i metodologia de la recerca:

- L'educació com a coneixement científic
- El procés d'investigació en educació
- Paradigmes d'investigació en educació
- Mètodes i dissenys d'investigació: quantitatius, qualitatius, mixtes

BLOC B (8 ECTS)

Tècniques i instruments d'obtenció i registre d'informació qualitatives i quantitatives:

- Principals tècniques i instruments per a l'obtenció i registre d'informació
- Construcció i validació d'instruments

Anàlisi quantitativa de variables socioeducatives:

- Programari per a l'explotació de dades quantitatives
- Variables socioeducatives: característiques i nivells de mesura
- L'estadística en el marc de la investigació científica
- Anàlisi descriptiva de variables categòriques
- Anàlisi descriptiva de variables quantitatives
- Anàlisi bivariàble
- Introducció a la inferència estadística

Anàlisi qualitativa de variables socioeducatives:

- Característiques de l'anàlisi qualitativa en el marc de la recerca educativa
- Models d'anàlisi de la informació
- El procés d'anàlisi d'informació qualitativa en recerca educativa
- Programari per a l'anàlisi d'informació qualitativa

Metodologia

Docència en gran grup: Es realitza per a tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels i les estudiants en diferents fòrums de debat.

Seminaris i Pràctiques de laboratori: Espais de treball en grup reduïts supervisat pel professorat on mitjançant anàlisi de dades, anàlisi de documents, resolució de casos o activitats diverses s'aprofundeix en els continguts i temàtiques treballades en el gran grup.

Activitat d'avaluació: Activitats destinades a la verificació i qualificació dels assoliments a partir de treballs i proves escrites.

Activitat autònoma: Treball propi per adquirir les competències de manera autoregulada.

Activitat supervisada: Treball no presencial dirigit a partir de pautes proporcionades pel professorat.

Es vetllarà per seguir les recomanacions sobre perspectiva de gènere i inclusió.

El professorat destinarà aproximadament 15 minuts d'alguna classe a permetre que els estudiants puguin respondre les enquestes d'avaluació de l'actuació docent i d'avaluació del bloc corresponent

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Gran grup	60	2,4	1, 2, 5, 7
Seminaris i Pràctiques de laboratori	30	1,2	2, 3, 4, 5, 6, 8
Tipus: Supervisades			
Activitats supervisades	60	2,4	2, 3, 4, 5, 6, 8
Tipus: Autònomes			
Activitat autònoma	150	6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Avaluació

Per aprovar l'assignatura, la nota final ha de ser mínim de 5. Es farà la mitjana a partir d'una puntuació mínima de 5 en cada activitat d'avaluació de cada bloc. La nota final es calcularà d'acord a les mitjanes ponderades de les notes de les parts teòriques i pràctiques (del bloc A i bloc B).

- En relació amb el Bloc A, la nota mínima per aprovar és un 5. Es farà la mitjana a partir d'una puntuació mínima de 5 en cada activitat d'avaluació.
- En relació amb el Bloc B, la nota mínima per aprovar és un 5. Es farà la mitjana a partir d'una puntuació mínima de 5 en cada activitat d'avaluació.
- Quant al treball final de l'assignatura, i donat el seguiment continu que es farà del mateix (mitjançant seminaris o tutories individualitzades), s'ha d'aprovar amb un mínim de 5 i no serà recuperable.

Al final de cada bloc es durà a terme una prova avaluativa, excepte en el bloc B i únicament en la part quantitativa que es realitzaran dues proves.

El lliurament correcte de les tasques encarregades pel professor/a és requisit imprescindible per poder ser avaluat/da. Els i les estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura i, tot i així, els quedi algun aspecte no assolit del Bloc A i del Bloc B se'ls donarà l'oportunitat de superar la matèria refent l'activitat o activitats no superades. La data de recuperació de les activitats no superades s'acordarà segons el calendari previst per la Facultat.

Quan acabi el curs, aquells estudiants que tenen una part no aprovada poden optar a la revaluació. La puntuació que podran obtenir en la part suspesa serà com a màxim de 6. El requisit per participar-hi és que han d'haver estat prèviament avaluats en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura o mòdul. Igualment, el professor/a responsable de l'assignatura o mòdul pot exigir haver obtingut una qualificació mínima de 3,5.

El lliurament final del treball de recerca serà després de la finalització del temari, si bé hi haurà lliuraments parcials en finalitzar cada bloc. El treball final de recerca no es pot recuperar. El professorat establirà els sistemes de dinamització, seguiment i avaluació del treball en grup adequats en cada moment.

La resta de pràctiques, casos i problemes estaran distribuïts al llarg de tota l'assignatura, temporitzades en la data d'inici de la pràctica i de lliurament; aquestes dates constaran en el programa de l'assignatura que es farà accessible el primer dia de classe.

L'equip de professorat considera indispensable l'assistència a les classes i farà seguiment de la mateixa.

Els i les alumnes que repeteixen l'assignatura poden sol·licitar, al començament de curs, realitzar només una avaluació de síntesi final.

La devolució i el seguiment de les activitats que formen part de la qualificació serà inferior a un mes. El o la estudiant que vulgui revisar la nota haurà de fer-ho en els 15 dies posteriors a la seva publicació en l'horari de tutories que el professorat té establert per aquesta assignatura i que es consigna en el programa de la mateixa.

La còpia o plagi de material, tant en el cas de treballs, pràctiques o exàmens, implica una qualificació final de suspès de l'assignatura. Es considerarà que un treball o activitat està "plagiat" quan es presenta com a propi una part d'un text d'un autor sense citar les fonts, independentment que les fonts originàries siguin en paper o en format digital. Es considerarà que un treball, activitat o examen està "copiat" quan reproduceix tot o una part del treball d'un/a altre/a company/a.

Cal mostrar una actitud compatible amb la professió docent com a requisit per aprovar l'assignatura. Algunes competències clau són: escolta activa, respecte, participació, cooperació, empatia, puntualitat, no jutjar, argumentar, ús del mòbil adequat, etc.

És necessari també que l'estudiant mostri una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent. En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte, doncs, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. Una activitat pot ser retornada (no avaluada) o suspesa si el professor/a considera que no compleix aquests requisits. A més, abans d'entregar una evidència d'aprenentatge, l'estudiant haurà de comprovar que ha escrit correctament les fonts, notes, citacions textuais i referències bibliogràfiques seguint la normativa APA.

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Evidència 1. TEORIA. Control del temari del Bloc A (Individual)	15%	0	0	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8
Evidència 1. TEORIA. Control del temari del Bloc B (individual)	35%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Evidència 2. PRÀCTIQUES. Recull de pràctiques realitzades al Bloc A i Bloc B (grupal)	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Evidència 3. Treball de recerca que es va elaborant al llarg del curs acadèmic referit als Blocs A i B	35%	0	0	3, 4, 6, 8
Evidència 4. Presentació de Póster	5%	0	0	2, 8

Bibliografia

Metodologia

Albert, M. J. (2007). La investigación educativa. McGraw-Hill.

Alvira, F. (2011). La encuesta: una perspectiva general metodológica. CIS.

American Psychological Association (APA) (2019). Concise guide to APA style (7a ed.). APA.

- Arnal, J., del Rincón, D., & Latorre, A. (1992). Investigación educativa: fundamentos y metodología. Labor.
- Arnau, L., & Sala, J. (2020). La revisión de la literatura científica: pautas, procedimientos y criterios de calidad. DDD. Disponible a: <https://ddd.uab.cat/record/222109>
- Ballestín, B., & Fàbregues, B. (2018). La práctica de la investigación cualitativa en ciencias sociales y de la educación. UOC.
- Bisquerra, R. (Coord.) (2004). Metodología de la investigación educativa. La Muralla.
- Bryman, A. (2016). Social research methods (6a ed.). OUP.
- Celigueta, G., & Solé, J. (2014). Etnografía para educadores. UOC.
- Corbetta, P. (2007). Metodología y técnicas de investigación social. McGraw-Hill.
- Del Rincón, D., Arnal, J., Latorre, A., & Sans, A. (1995). Técnicas de investigación en ciencias sociales. Dykinson.
- Fàbregues, S., Meneses, J., Rodríguez-Gómez, D., & Paré, M. H. (2016). Técnicas de investigación social y educativa. UOC.
- <http://openaccess.uoc.edu/webapps/o2/bitstream/10609/55041/1/Sergi%20F%C3%A0bregues%2C%20Julio%20>
- García Ferrando, M., & Escobar, M. (2017). Socioestadística. Introducción a la estadística en sociología (2a ed.). Alianza.
- Hernández-Sampieri, R., & Mendoza, C. (2018). Metodología de la Investigación. Las rutas cuantitativa, cualitativa y mixta. McGraw-Hill.
- Jariot, M., Merino, R., & Sala, J. (Coord.) (2010). Les pràctiques d'educació social. Eines per al seu desenvolupament. Servei de publicacions UAB.
- Jhangiani, R. S., Chiang, I. A., Cuttler, C., & Leighton, D. C. (2019). Research Methods in Psychology (4a ed.). KPU Open Education. Disponible a: <https://kpu.pressbooks.pub/psychmethods4e/>
- León, O., & Montero, I. (2015). Métodos de investigación en psicología y educación: las tradiciones cuantitativa y cualitativa (4a ed.). McGraw-Hill.
- López-Roldán, P., & Fachelli, S. (2015). Metodología de la investigación social cuantitativa.
- <https://ddd.uab.cat/search?f=title&p=Metodolog%C3%ADa%20de%20la%20investigaci%C3%B3n%20social%20>
- McMillan, J. H., & Schumacher, S. (2010). Research in education: evidence-based inquiry (7a ed.). Pearson
- Mendia Azkue, I., Luxán, M., Legarreta, M., Guzmán, G., Zirion, I., & Azpiazu Carballo, J. (eds.) (2014). Otras formas de (re)conocer. Reflexiones, herramientas y aplicaciones desde la investigación feminista. Hegoa.
- Mertens, D. M. (2015). Research and evaluation in education and psychology: integrating diversity with quantitative, qualitative, and mixed methods (5a ed.). SAGE.
- Opie, C., & Brown, D. (Eds.) (2019). Getting started in your Educational Research. Sage.
- Sala, J., & Arnau, L. (2014). El planteamiento del problema, las preguntas y los objetivos de la investigación: criterios de redacción y *check list* para formular correctamente. DDD. Disponible a: <https://ddd.uab.cat/record/126350>
- Sandín, M.P. (2013). Investigación cualitativa en educación: fundamentos y tradiciones. McGraw-Hill.
- Stevens, S. S. (Ed.) (2018). Stevens' Handbook of experimental psychology and cognitive neuroscience (4a ed.). Wiley.

Van Manen, M. (2003). Investigación educativa y experiencia vivida: ciencia humana para una pedagogía de la acción y la sensibilidad. Idea Books.

Anàlisi de dades

Botella, J., Suero, M., & Ximénez, C. (2001). Análisis de datos en Psicología I. Pirámide.

Elousa, P. & Etxeberria, J. (2012). R Commander. Gestión y análisis de datos. Cuadernos de estadística 40. La Muralla.

Gibbs, G. (2012). El análisis de datos cualitativos en investigación cualitativa. Morata.

Gil, J., Diego, J. L., García, E., & Rodríguez, G. (1997). Problemas de estadística aplicada a las ciencias de la educación. Kronos.

Jariot, M. (2010). L'anàlisi quantitativa. En Jariot, M., Merino, R., & Sala, J. (Coord.), Les pràctiques d'educació social. Eines per al seu desenvolupament (pp. 143-152). Servei de publicacions UAB.

López-Roldán, P., & Lozares, C. (1999). Anàlisi bivariante de dades estadístiques. Servei de publicacions UAB.

López-Roldán, P., & Lozares, C. (2000). Anàlisi multivariante de dades estadístiques. Servei de publicacions UAB.

Mateo, J. M. (2011). Estadística pràctica pas a pas. Publicacions URV. Disponible a:
<http://llibres.urv.cat/index.php/purv/catalog/view/22/22/57-1>

Pardo, A., & San Martín, R. (2004). Análisis de datos en Psicología II. Pirámide.

Pérez, R., García, J. L., Gil, J. A., & Galán, A. (2009). Estadística aplicada a la educación. Pearson.

Ritchev, F. J. (2008). Estadística para las ciencias sociales. McGraw-Hill.

Rodríguez Parrón, M. (2010). L'anàlisi qualitativa. En Jariot, M., Merino, R., & Sala, J. (Coord.), Les pràctiques d'educació social. Eines per al seu desenvolupament (pp. 153-159). Servei de publicacions UAB.

Al llarg de l'assignatura, s'oferiran altres llibres, articles i documents per ampliar i/o aprofundir en els diferents temes.

En cada bloc el professor/a pot proposar lectures obligatòries

Programari

Per al Bloc B es farà ús del següent programari: R i Nvivo